

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Факультет менеджменту

Кафедра прикладної економіки та підприємництва

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до виконання курсової роботи з дисципліни
«СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»
для студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова».

Дніпро
2017

Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з дисципліни «Стратегічний аналіз підприємницької діяльності» для студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»./ Упоряд.: В.А Шаповал. – Д.: НГУ, 2017. – 12 с.

Упорядник:

В.А. Шаповал, канд. екон. наук.

Затверджено на засіданні кафедри прикладної економіки та підприємництва
(№1 від 30 серпня 2017 р.).

Завідувач кафедри прикладної економіки та підприємництва

«30» серпня 2017 року _____ (проф. Вагонова О.Г.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Мета і послідовність виконання курсової роботи

Курсова робота з предмету "Стратегічний аналіз підприємницької діяльності" виконується з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань щодо стратегічного аналізу та планування підприємницької діяльності.

На прикладі аналізу функціонування крупного українського підприємства треба самостійно визначити його стратегічні проблеми, перспективи та особливості їх реалізації, враховуючи теоретичне підґрунтя дисципліни (термінологію, інструменти аналізу тощо).

Курсова робота вимагає від студента наступних навичок: здатність самостійно осмислити обрану проблему, критично її дослідити; вміння збирати, аналізувати і систематизувати наукову та іншу інформацію з теми курсової роботи; здатність застосовувати отримані знання при вирішенні практичних завдань.

З метою раціональної організації праці студента з підготовки курсової роботи рекомендується дотримуватися наступної послідовності її виконання:

- вибір теми курсової роботи, визначення її мети і завдань;
- пошук необхідної інформації і літератури з теми, її вивчення та аналіз;
- складання плану курсової роботи;
- отримання консультації у викладача щодо обраної проблеми та плану курсової роботи;
- написання основної частини курсової роботи, оформлення вступу та формулювання висновків;
- технічне оформлення курсової роботи та її подання на кафедру для перевірки.

2. Вибір теми та визначення мети і завдань курсової роботи

Вибір теми є важливим підготовчим етапом до написання курсової роботи. З переліку тем, запропонованих викладачем, студент може обрати ту, яка найбільше його зацікавила, керуючись ступенем власного інтересу до вивчення окремих проблем. При виборі теми курсової роботи слід брати до уваги, що частина студентів має досвід роботи на підприємствах, в організаціях чи установах, які входять до сфери зовнішньоекономічної діяльності. У цьому випадку логічним буде вибір теми, певною мірою пов'язаною з виконуваними виробничими функціями, специфікою діяльності підприємства (організації, установи).

Студент може самостійно запропонувати тему курсової роботи у відповідності до своїх наукових та практичних інтересів, досвіду виробничої діяльності.

Обрану тему треба зареєструвати у викладача, закріпивши її за собою.

Обравши тему студент повинен усвідомити, в чому полягають суть запропонованої проблеми, мета і завдання курсової роботи.

3. Пошук необхідної інформації і літератури та її вивчення

Відповідальним етапом виконання індивідуальної роботи є пошук інформації та літератури з обраної теми. Вивчення літератури рекомендується починати з праць, де проблема відображається в цілому, а потім перейти до більш вузьких спеціальних досліджень. Крім інформації, що безпосередньо стосується обраної теми доцільним вважається вивчення основної літератури зі споріднених спеціальностей. Так, при написанні індивідуальної роботи з стратегічного управління треба звернутися до видань з менеджменту, міжнародного маркетингу, міжнародної економіки та ін.

З метою повного виявлення літературних джерел з теми індивідуальної роботи необхідно використовувати різні джерела пошуку: тематичні та алфавітні каталоги бібліотеки університету, обласної наукової та міської бібліотек; списки літератури і посилання в підручниках, статтях, монографіях та словниках.

Для наведення прикладів про діяльність вітчизняних підприємств слід використовувати періодичні видання рекламного та аналітичного характеру (наприклад, «Економічний часопис-XXI», «Вісник Національного банку України», «Діловий вісник», "Контракти", «Власть денег», "Український тиждень", "Маркетинг в Україні", "Бізнес-інформ"), які дозволяють визначити основні напрямки діяльності підприємств, номенклатуру продукції та послуг, механізми налагодження постійних зв'язків з партнерами тощо.

Поряд із друкованими виданнями для інформаційного пошуку слід використовувати автоматизовані інформаційно-пошукові системи, бази і банки даних, Internet. **В мережі Internet треба приділяти увагу офіційним сторінкам окремих підприємств**, періодичних видань, аналітичних агенцій, державних установ тощо (наприклад, www.smida.gov.ua, www.ukrstat.gov.ua). Слід зауважити, що найбільш поширеною помилкою при пошуку інформації в глобальній мережі є звертання до банків студентських робіт, якість виконання яких студент не може оцінити і витрачає зайвий час на аналіз зайвої, інколи невірної, інформації.

При вивченні літератури використовується не вся інформація, що в ній міститься, а лише та, що має безпосереднє відношення до теми індивідуальної роботи. Важливо пам'ятати, що в залежності від позицій авторів деякі публікації з проблем сучасного стратегічного менеджменту, поряд з об'єктивними науковими даними можуть містити необґрунтовані тлумачення, помилкові положення, неточності. Особливо це зауваження стосується інформації, що міститься в мережі Internet. Тому при відборі

літератури і інформації з обраної теми, необхідно критично і зважено оцінювати зміст публікацій.

4. Складання плану курсової роботи

Правильна та логічна структура курсової роботи є запорукою успіху розкриття теми. Структура курсової роботи обов'язково повинна містити такі елементи: вступ, основну частину, висновки.

Як правило, основна частина складається із 2-3 розділів, кожен з яких може бути розбитий на 2-4 підрозділи (параграфи). Кожний розділ висвітлює самостійне питання, а підрозділ - окрему частину цього питання. Назви розділів та їх частин повинні відображати дійсно суть питань, без розкриття яких неможливо достатньо повно викласти тему курсової роботи. Формулювання заголовків розділів та підрозділів курсової роботи повинно бути стислим, чітким, слід уникати складних речень.

Для написання роботи бажано структурувати матеріал, що аналізується, за окремими складовими стратегічного управління, наприклад:

Орієнтовний зміст курсової роботи

ВСТУП. Загальні відомості про підприємство та галузь (коротко, для загального розуміння виду економічної діяльності та потреб суспільства, що задовольняються підприємством). Обсяг – не більше 1 сторінки.

1. Аналіз зовнішнього середовища підприємства (**PEST – аналіз галузі**):

- нормативно-правова база;
- споживачі;
- конкуренти;
- науково-технічний прогрес;
- економічні партнери;
- соціокультурні цінності суспільства;
- міжнародне оточення;
- макроекономічні чинники.

2. Аналіз внутрішнього середовища підприємства (в тому числі короткий аналіз виробничо-господарської діяльності):

- аналіз цілей, їх структури та видів, взаємозалежності (місія; складання дерева цілей; групування цілей на якісні та кількісні; визначення критеріїв оцінки цілей, в тому числі довгострокових)
- аналіз завдань (для досягнення цілей)
- аналіз організаційної структури (за умов наявності матеріалу)
- визначення особливостей управління персоналом;
- технологічні особливості.

3. Обґрунтування стратегічних напрямків діяльності підприємства:

- SWOT-аналіз підприємства;
 - визначення критичних факторів успіху (характеристики лідера бізнесу);
 - визначення стратегічних альтернатив.
- матричне моделювання;
 - можливості злиття, поглинання, утворення стратегічних альянсів;
 - синергетичний ефект;
 - диверсифікація;
 - інтернаціоналізація бізнесу;
 - нові цілі, стратегії (конкурентні, портфельна).

4. Дослідження можливостей щодо впровадження стратегічних змін:

- відповідність структури управління новим стратегіям, цілям;
- фінансові можливості;
- можливості акумулювання додаткових ресурсів;
- наявність персоналу з високим рівнем кваліфікації;
- наявність технологій або їх доступності;
- підтримка материнською компанією;
- репутація підприємства;
- критерії оцінки стратегічних перетворень.

6. **ВИСНОВКИ** (результати та обґрунтовані пропозиції, що підтверджуються зробленими дослідженнями)

4. Написання основної частини курсової роботи, оформлення вступу та формулювання висновків

Загальними вимогами до тексту індивідуальної роботи є: чіткість та логічна послідовність викладення матеріалу; переконливість аргументації; стислість та точність формулювань, що виключають можливість неоднозначного тлумачення; конкретність у викладенні результатів роботи. Тема має бути розкрита без пропуску логічних ланок, тому, починаючи працювати над розділом, треба відмітити його головну ідею, а також тези кожного підрозділу. Тези необхідно підтверджувати фактами, думками різних авторів, аналізом конкретного практичного досвіду. Треба уникати безсистемного викладення фактів без достатнього їх осмислення та узагальнення.

Всі частини індивідуальної роботи необхідно органічно пов'язати між собою. Структура, та зміст розділів визначаються метою і завданнями, конкретними потребами розробки тих чи інших питань обраної теми. За обсягом розділи рекомендується робити приблизно рівними. Після кожного розділу повинні бути сформульовані чіткі висновки.

Індивідуальна робота за стилем написання має бути науково-дослідницькою, студент повинен широко застосовувати термінологію, що притаманна міжнародному менеджменту та іншим економічним наукам.

Вступ доцільно писати після того, як написана основна частина індивідуальної роботи. У вступі розкриваються ступінь актуальності обраної проблеми в сучасному економічному житті, стан економічних досліджень у цій галузі, визначаються основні завдання, які ставить перед собою автор індивідуальної роботи.

У висновках дається короткий огляд тих заключних положень, до яких дійшов автор, досліджуючи тему індивідуальної роботи. Висновки повинні мають бути обґрунтовані (підтверджені дослідженнями або

посиланнями) відповідати поставленим завданням і не повторювати висновки, що були зроблені в окремих розділах роботи.

В роботі забороняється:

- викладати в повному обсязі матеріали статей та інших джерел, формуючи з них окремі структурні підрозділи;
- приводити цифровий матеріал без зазначення джерела його отримання (посилання);
- використовувати необґрунтовану рейтингову (бальну) оцінку ситуацій для заповнення таблиць.

6. Технічне оформлення курсової роботи та її подання для перевірки

Курсова робота оформляється на стандартних аркушах (типу А4), текст пишеться акуратно вручну або за допомогою технічних засобів. Загальний обсяг тексту повинен бути в межах 20-25 сторінок.

Перша сторінка роботи оформляється як титульна.

На другій сторінці подається план (зміст) роботи із зазначенням номера сторінки - початку кожного структурного елемента роботи.

Усі сторінки тексту повинні бути пронумеровані, починаючи з другої сторінки (першою вважається титульна сторінка).

У роботі можуть бути додатки (один чи кілька) у вигляді таблиць, графіків, схем тощо. Усі додатки виносяться у кінець роботи, після списку літератури.

Структурні елементи курсової роботи - вступ, розділи, пункти, висновки у тексті відокремлюються . У кінці роботи наводиться список використаної літератури, який повинен включати не менше 15 джерел та оформлюватися відповідно до існуючих нормативів.

Загальні вимоги до технічного оформлення курсової роботи викладені у відповідних методичних вказівках, що діють в університеті.

Оформлена відповідним чином робота здається на кафедру. Секретар кафедри її реєструє та передає викладачеві. Граничний термін подачі курсової роботи встановлюється кафедрою. Як правило, вона здається не пізніше як за два тижні до початку сесії. Кафедра також встановлює і форму захисту курсової роботи студентом. Після захисту курсова робота передається на зберігання.

Критерії оцінки курсової роботи такі:

1. Правильне визначення питань, на яких необхідно зупинитися, щоб достатньо повно розкрити тему.
2. Логічно послідовність викладення питань.
3. Правильне викладення відповідей на поставлені питання, вміння робити висновки, узагальнення.
4. Відповідний підбір літературних джерел до теми, уміння використовувати статистичний та фактичний матеріал для обґрунтування різних залежностей та тенденцій.

7. Рекомендована література

Фаріон І. Д. Стратегічний аналіз: Навчальний посібник для студентів і аспірантів. – Тернопіль: ТНЕУ, 2009. – 635 с.
dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/656/1/стратегічний%20аналіз.pdf

1. Бізнес-планування : навч. посіб. / Т. Г. Васильців, Я. Д. Качмарик, В. І. Блонська, Р. Л. Лупак. –К.: Знання, 2013. – 173 с.
<http://www.lac.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/kafedry/Ekonomiky/Docs/Biznes-planuvannja.pdf>

2. Управлінський аналіз Автор: Гайдаєнко О. М., Шевчук Н. С Рік публікації: 2015 http://www.dut.edu.ua/uploads/l_1540_90281650.pdf

3. Бизнес с нуля: Метод Lean Startup для быстрого тестирования идей и выбора бизнес-модели / Эрик Рис; Пер. с англ. - 2-е изд. - М.: Альпина Паблишер, 2013. - 253 с.

4. Дикань В. Л. Стратегічне управління [текст] : навч. посіб./ В. Л. Дикань, В. О. Зубенко, О. В. Маковоз, І. В. Токмакова, О. В. Шраменко – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 272 с.

5. Василенко В.О., Ткаченко Т.І. Стратегічне управління підприємством. – К.: ЦНЛ, 2004. – 400 с.

6. Шершеньова З.Є., Оборська С.В. Стратегічне управління: Навч. посібн. – К.: КНЕУ, 1999. – 384 с.

7. Прахалад К.К. Майбутнє конкуренції. Творення унікальної цінності з клієнтом / К.К. Прахалад, В. Ромасвами. – К., КВ Олексія Капусти, 2005. – 258 с.
8. Стефік М. Прориви. Історії та стратегії революційних новацій / М. Стефік, Б. Стефік. – К., "Книжкове видавництво Олексія Капусти", 2005. – 322 с.
9. Котлер Ф. Стратегический менеджмент по Котлеру. Лучшие приемы и методы / Филип Котлер, Роланд Бергер, Нильс Бикхофф. – Издательство: "Альпина Паблицер" - 2016.
10. Бардась А.В. Менеджмент [Текст]: Навчальний посібник / А.В.Бардась, М.В. Бойченко, А.В. Дудник: Дніпропетровськ: Державний ВНЗ «НГУ». – Дніпропетровськ: Герда, 2014. – 344 с.
11. Мазаракі А.А. Менеджмент: теорія і практика : навч. посіб. / А.А.Мазаракі, Г.Є. Мошек, Л.А. Гомба. – К. : Аттіка, 2007. – 564 с.
12. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия. – СПб: Издательство "Питер", 1999. – 416 с.
13. Ансофф И. Стратегическое управление / Пер. с англ. – М.: Экономика, 1989. – 519 с.
14. Томпсон А.А., Стрикленд А.Дж. Стратегический менеджмент: конкуренция и ситуации: Уч. для вузов. – М.: Инфра-М, 2000. – 412 с.
15. Боумен К. Основы стратегического менеджмента: Пер. с англ. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997. – 175 с.
16. Schwab Klaus. The Fourth Industrial Revolution: what it means, how to respond (Четверта промислова революція: що це означає, як відповісти) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.weforum.org/agenda/2016/01/the-fourth-industrial-revolution-what-it-means-and-how-to-respond/>
17. Посібник із КСВ. Базова інформація з корпоративної соціальної відповідальності /Кол.автор.: Лазоренко О., Колишко Р., та ін. - К.: Видавництво "Енергія", 2008.
18. Корпоративна соціальна відповідальність [Текст] : підручник / ред. : Т. С. Смовженко , І. М. Кузнєцова. - 2-е вид., випр. і доп. - К. : УБС НБУ, 2010. - 314 с.
19. Колот, В. М. Підприємництво: організація , ефективність, бізнес-культура [Текст] : навч. посібник / В. М. Колот, І. М. Репіна, О. В. Щербина. - К. : КНЕУ, 2010. - 444 с.
20. Захарчин, Г. М. Корпоративна культура [Текст] : навч. посібник / Г. М. Захарчин, та ін. ; ред. : Г. М. Захарчин. - Львів: Новий світ-2000, 2011. - 344 с.
21. Чернявська, О. В. Фандрайзинг [Текст] : навч. посібник / О. В. Чернявська , А. М. Соколова. - К. : ЦУЛ, 2013. - 188 с.

Інформаційні ресурси

1. Інформаційні та звітні дані акціонерних товариств, представлені на сайті Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України (<https://smida.gov.ua/>).
2. Інформаційні та аналітичні матеріали Кабінету Міністрів України (<https://www.kmu.gov.ua/>).
3. Інформаційні та аналітичні матеріали Європейської бізнес асоціації (<https://eba.com.ua/>).
4. Ресурси Національної бібліотеки ім. В.І. Вернадського (www.nbuv.gov.ua).
5. Навчальні посібники, довідники бібліотеки ДВНЗ "НГУ".
6. Податковий кодекс України, інші нормативні документи сайту Верховної ради України (<http://rada.gov.ua/>).
7. Матеріали Державної служби статистики України (www.ukrstat.gov.ua), в тому числі його регіональних відділень.
8. Матеріали Статистичної служби Європейського союзу (<http://ec.europa.eu/eurostat>).
9. Інформаційні та аналітичні матеріали Світового банку в Україні (<http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>).
10. Матеріали Міжнародного валютного фонду (<http://www.imf.org/external/index.htm>).